

ЮРИЙ ТИТОВ ПРЕДГОВОР

Превод от руски: Зоя Колева, 1971

chitanka.info

Веднъж един мой приятел, инженер, голям любител на спорта, но все не намерил време да вземе в ръце топка или да приближи до гимнастическия подиум, ми каза, че у мене „ще остане хубав спомен за спорта“: 60 медала от различна степен от най-големи състезания, включително от олимпийски игри и от световни и европейски първенства.

Разбира се, с медалите са свързани много приятни спомени, но все пак главното, което остана у мен от гимнастическата площадка, е определеният нравствен опит.

Човекът и спортът. Спортът и личността. Най-интересното в спорта са именно отношенията между хората, разкриването на най-добрите граждански и нравствени добродетели на човека, борбата на спортиста със собствените му възможности, преодоляването на днешните най-високи постижения. Истински драматизъм и дълбоки страсти вълнуват съвременния спорт и той съвсем не се изчерпва с голове, точки и секунди. Спортът е многозначен, противоречив и неизчерпаем. И аз говоря сега не за състезанията, където сюжетът никога не е определен. Говоря за сложността на човешките отношения, на преплитането на съдбите, за конфликта на характерите.

Според мен нравственият свят на спорта е особено интересен и драматичен, когато спортистите участвуват в отбор: дали футболен, или хокеен, или баскетболен — не е важно.

Или в осморка от гребци.

Повестта „Великолепната осморка“ е първа книга на един млад учен, кандидат на медицинските науки. Посветена е на спорта, на спортистите, на един гребен отбор и нейният автор е човек, който познава темата: Гелий Аронов е шест пъти шампион на Украйна по гребане, майстор на спорта.

Помолиха ме да напиша предисловие към книгата и аз изпълнявам тази молба с удоволствие.

Каня читателя, в това число и онзи, който никога не ходи на стадиона, да надникне зад кулисите на спорта. О, уверявам ви, тук говорят, мислят, тревожат се, страдат не само заради победите или пораженията. Тук живеят пълнокръвно, съдържателно, без да пропиляват дните си, и едва ли греша, като твърдя, че именно в спорта, при спортистите, животът е особено наситен, уплътнен и затова двойно по-радостен.

Повестта увлича, защото е достоверна. Авторът не се плъзга по повърхността и не прави грешки в детайлите. Той познава спорта отвътре, но не се перчи със своя спортен опит. Главното за бившия шампион са победите и пораженията не в състезателните разстояния, а в живота, и затова го интересува не спортния резултат, а изграждането на човешката личност.

Прочетох „Великолепната осморка“ и съжалих, че никога не съм бил гребец. След това се утеших, че и при нас, в гимнастиката, всичко е много подобно — същите са проблемите, същите са търсенията, конфликтите, сходни са стълкновенията.

Види се, нравственият мир на спорта има някакви общи принципи и те запазват силата си навсякъде, във всички спортни дисциплини: не само при гребането или гимнастиката, но и във футбола, хокея, борбата.

Едно, второ състезание. Бързо прелитащи минути на борба. А зад всяка минута стоят седмици и месеци напрегната тренировъчна работа. И победата идва като възнаграждение (не задължително, за съжаление, защото достойните са много, а наградата една) при най-трудолюбивите, мъжествените, находчивите.

Не ми омръзва да повтарям, че смятам живота си приказно щастлив, не защото моите гимнастически пътища са пресекли тридесет морета и три океана, не защото можах да посетя далечни страни, а защото гимнастиката, спортът ми откриха един сложен и прекрасен свят. Свят на борба, на търсене, на непрекъснато търсене, свят, където прекъсването в творчеството, спирането са равностойни на движение назад, обратно.

Спортът ме учеше да мисля, да търся и да не се предавам. Учеше ме да се отдалечавам от днешния ден, дори и щастлив, увенчан с награди, да се отдалечавам, за да тръгна към нови висини. Спортът ме учеше да разсъждавам, учеше ме да анализирам своето майсторство, своя почерк.

Осморката е пресякла финалната линия. Гребците са уморени, смъртно уморени. Изразходвали са се, както казват спортистите, докрай. Но момчетата са щастливи. Щастливи са, защото могат ей така, без остатък, да се посветят изцяло — и физически, и морално — на една обща цел. Да усещаш отбора, единството, общността, която се ражда в динамичната, завладяваща борба, е прекрасно.

Героят на повестта не си представя как би се чувствувал той не в осморка, а в скиф^[1]. Дружбата, чувството на колективност, възпитавани в спорта, са силни и очевидни.

Разбирам, че моето възприемане на повестта на Г. Аронов може да се различава от впечатленията на онзи читател, който никога не се е увличал от спорта. Обаче... Опитайте се да се отдалечите малко от трибуната, опитайте се сами да се потренирате — в спорта човек най-добре и най-лесно се учи максимално да подчинява себе си на поставената цел. И наистина няма значение на каква възраст ще започнете, не е важно с какъв вид спорт ще се заемете. Несъществено в дадения случай е докъде стига вашето майсторство. Ще се изменят само чисто спортните критерии: граница за вас ще станат не десетте секунди при надбягване на 100 метра, а, да допуснем, тринадесетте или петнадесетте секунди.

И не е задължително винаги да бъдете пръв. В съвременния спорт има много сложни психологически проблеми, остротата на борбата нараства с всеки нов сезон и според мен съвършено нелепо е във всички случаи да се изисква от спортиста победа. Природата на спорта е такава, че побеждава един, а останалите неизбежно губят, и наистина не трябва да се преувеличават досадата, обидата, горчивината от несполуката... Главното в спорта е самият спорт, участието в състезанията, изявата на собствените сили, достойнства и не си струва да се подменя играта, състезанието с преследването на медали и награди. Та и загубилият спортист много неща умее да прави и много нещо е постигнал: трябва да бъде разбран, трябва да бъде оценено и неговото майсторство, и неговото усилие.

„Великолепната осморка“ е отбор, в който момчетата умеят да се стремят към целта. През неуспехи и поражения. Изобщо, това е много важно: да научиш човека... да губи. Да, да, да губи. Да губи с достойнство. Без да отпуска ръце при неуспех. Да умее да намира, да анализира своите уязвими места. И да се стреми към реванш. Към победа.

В тези уроци по спорт е смисълът и нравственото значение на повестта на Гелий Аронов. Критиците-специалисти ще оценят образите на героите, сюжетната линия, езика на повестта. Не се залавям да съдя за тези черти на първата литературна творба на младия автор. Ще кажа само, че не може да не привлича образът на треньора.

Юрий Иванович е безспорна сполука на Г. Аронов. За такива тренъори, фанатици в спорта, мечтае всеки спортист. Юрий Иванович не пръска около себе си „умни приказки“, той позволява — това е показано убедително — на самите момчета да мислят.

Впрочем това е естествено. Екипът на лодката се състои от студенти, момчета с техническо и хуманитарно образование, хора любознателни, търсеци.

Ох, с какъв труд получават медалите си, колко мъчно им е да вървят в крак със състудентите си.

И тези страници са ми близки: та и аз съм бил студент, който с прекомерни усилия е трябвало да намира време за тренировки и състезания.

Всичко тук ми е толкова познато. Струва ми се, че Аронов разказва не за гребците, а за нас, студентите-гимнастици.

Тогава учех, както и един от героите на „Великолепната осморка“ Левчук, в Киевския политехнически институт. Занятията ни бяха следобед.

Сутрин тичах на тренировка, от тренировката успях за един час да се отбия в къщи и бегло да прегледам всичко, което можех да прегледам, след това 32 минути пътувах с трамвай до института. Да четеш прав не беше много удобно, но стиснали чанти в краката си, ние успяхме дори по нещо да запишем.

След това лекции и семинарни занятия в института.

Както навсякъде, и тука аудиторията е весела, дружна, малко нехайна, но винаги и за всичко имаща време.

Липсваха ми онези три часа, с които разполагаха другите младежи, моите състуденти. Онези три часа, които едва ми стигаха за тренировка и път до спортната зала. А трябваше да имам поне още един час, за да възстановя силите си. И затова ми оставаше само едно — да се напругам и да се напругам, за да не изоставам от другарите си.

Но ние — моите другари спортисти, и аз — не се оплакваме. И не сме се оплаквали. Да, трудно ни беше да съчетаваме активното спортуване със занятията в института. Спортът изискваше и изисква немалко сили. Но на свой ред той и дава много, просто удвоява силите, допринася за формирането на всестранно развита личност.

Днес спортът става не само състезание по сила, скорост или ловкост, но и състезание по съобразителност, бързо ориентиране,

състезание по интелект. Някога в спорта се е употребявал изразът: „Има ли сила, ум не му трябва“. Сега говорим другояче: „Силните са много, но побеждава най-умният“.

Ето мислите, които бих искал да споделя след прочитането на „Великолепната осморка“.

Познаването на ситуациите, на характерите са според мен достойнство на книгата на Аронов.

Има, разбира се, у автора и пропуски, но право казано, достойнствата на „Великолепната осморка“ са по-очевидни и аз с удоволствие каня читателите в света на спорта. Свят увлекателен, сложен и прекрасен.

Юрий Титов, заслужил майстор на спорта

[1] Единична лодка. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.